

Nr 21.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.; given Stockholms slott den 28 december 1951.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Propositionens innehåll.

I propositionen föreslås, att gällande bestämmelse om att distriktsbarnmorskor skola vara anställda med sex månaders uppsägningstid upphäves. Uppsägningstidens längd avses i stället skola regleras genom avtal med huvudmännen.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570)
om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 30 juni 1943 om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse:)

3 §.

Barnmorskestyrelsen skall för distriktet anställa det antal distriktsbarnmorskor, som medicinalstyrelsen efter förslag av barnmorskestyrelsen bestämmer. Anställningen skall ske tills vidare med *sex månaders ömsesidig uppsägningstid*.

(Föreslagen lydelse:)

3 §.

Barnmorskestyrelsen skall för distriktet anställa det antal distriktsbarnmorskor, som medicinalstyrelsen efter förslag av barnmorskestyrelsen bestämmer. Anställningen skall ske tills vidare med *viss i anställningsavtalet bestämd uppsägningstid*.

Barnmorskestyrelsen skall — — — hennes stationeringsort.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 de-
cember 1951.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler fråga om *viss ändring i förordningen om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.* samt anför därvid följande.

Enligt en bestämmelse i 3 § förordningen den 30 juni 1943 om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. äro dessa barnmorskor anställda hos vederbörande barnmorskedistrikt (landstingsområde eller stad, som ej deltagar i landsting) tills vidare med sex månaders ömsesidig uppsägningstid. I skrivelse den 3 mars 1951, nr 45, anhöll riksdagen att Kungl. Maj:t ville taga upp spørgsmålet om distriktsbarnmorskornas uppsägningstid till omprövning samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunde föranledas därav. Med anledning härav upprättades inom inrikesdepartementet en den 25 oktober 1951 dagtecknad promemoria i ämnet med utkast till författningsändring. Över promemorian ha efter remiss yttranden avgivits av medicinalstyrelsen, styrelserna för Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet samt Svenska barnmorskeförbundet.

Jag anhåller nu att få upptaga detta spørgsmål till närmare behandling.

Enligt 1 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. skall riket för tillgodoseende av barnaföderskors behov av förlossningshjälp vara indelat i barnmorskedistrikt. Vidare stadgas i samma paragraf att varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagar i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt.

Ledningen av barnmorskeväsendet inom varje barnmorskedistrikt tillkommer enligt 2 § en barnmorskestyrelse.

I 3 § stadgas att barnmorskestyrelsen skall för distriktet anställa det antal distriktsbarnmorskor, som medicinalstyrelsen efter förslag av barnmorskestyrelsen bestämmer. Anställningen skall ske tills vidare med sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

1943 års förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1944, ersatte lagen den 4 juni 1937 (nr 298) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. Sistränna lag trädde i sin tur i stället för lagen den 28 mars 1919 (nr 138)

om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. Redan i 1919 års lag — dess 3 § — stadgades, att distriktsbarnmorskans uppsägningstid utgjorde sex månader.

Sistnämnda bestämmelse förordades av medicinalstyrelsen i det utlåtande, som låg till grund för propositionen i ämnet till 1919 års riksdag. Styrelsen framhöll härvid, att barnmorskorna i regel anställdes utan uppsägningstid och härigenom finge en osäker och oskyddad ställning. Sättet för tillsättandet borde därför ändras. Barnmorska borde förordnas tills vidare med sex månaders ömsesidig uppsägningstid. Därigenom skulle erhållas en garanti för trygghet i barnmorskans ställning och för opartiskt bedömande av hennes verksamhet. — Någon motivering har icke lämnats då den 1919 fastslagna uppsägningstiden bibehölls i 1937 och 1943 års barnmorskeförfattningar.

I gällande tjänstereglemente för landstingens befattningshavare fastslås i 1 § att reglementet omfattar hos landstinget anställda befattningshavare tillhörande någon av de yrkesgrupper, som äro upptagna i en till reglementet fogad tjänsteförteckning.

Enligt § 3 mom. 8 förenämnda reglemente anställs, där ej annorlunda är i allmän författning stadgat eller av landstinget för särskilt fall beslutat, ordinarie befattningshavare tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid, vars längd anges i tjänsteförteckningen. Av denna inhämtas, att tre månaders uppsägningstid tillämpas för bl. a. barnmorskor i sluten vård eller heltidsanställda på mödravårdscentral, sjuksköterskor i sluten och öppen vård samt distriktssköterskor — distriktsbarnmorskor (kombinerad tjänst) medan uppsägningstiden är fyra månader för bl. a. första distriktsköterska och instruktionssköterska. Sex månaders uppsägningstid gäller enligt reglementet — förutom för distriktsbarnmorskor — endast för vissa befattningshavare i högre lönegrader såsom köksföreståndarinna, landstingsassistent och syssloman.

I skrivelse den 14 augusti 1950 hemställde *Svenska barnmorskeförbundet* hos medicinalstyrelsen, att förbundet måtte beredas tillfälle till muntliga överläggningar med styrelsen, därvid förbundet avsåg att bl. a. framställa önskemålet, att anställning av distriktsbarnmorska skulle ske tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Enligt förbundets uppfattning borde distriktsbarnmorska ha samma uppsägningstid som barnmorska, anställd i sluten vård.

Vid sammanträde den 23 augusti 1950 mellan *medicinalstyrelsen* och förbundet förklarade sig styrelsen icke ha något att invända mot den av förbundet föreslagna ändringen. Styrelsen uttalade dock att Svenska landstingsförbundet först måste höras i ärendet.

I två likalydande motioner till 1951 års riksdag (I: 224 och II: 295) hemställde fru Svensson och herr Ericsson i Näs, att riksdagen måtte besluta

att anställning av distriktsbarnmorska skall ske tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningstid. I motiveringen hänvisades till att denna kortare uppsägningstid gäller för barnmorskor i sluten vård och vid mödravårdscentral och att det knappast finnes anledning att olika lång uppsägningstid skall gälla för olika slag av barnmorskor.

Andra lagutskottet uppgav i sitt utlåtande (nr 7) i anledning av motionerna, att landstingsförbundet, enligt vad utskottet under hand erfarit, icke hade något att erinra mot den föreslagna förkortningen av uppsägningstiden. Utskottet har i utlåtandet vidare återgivit och åberopat bl. a. de här ovan refererade uppgifterna om uppsägningstiden för befattningshavare med liknande arbetsförhållanden. Vad som i ärendet förekommit fann utskottet utgöra skäl för att frågan om distriktsbarnmorskornas uppsägningstid omprövades av Kungl. Maj:t. Utskottet hemställde därför att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om omprövning av denna fråga samt de förslag till riksdagen, som kunde föranledas därav.

Riksdagen godkände utlåtandet (skr. nr 45).

Det utkast till ändring av distriktsbarnmorskeförordningen, som fanns fogat vid den förut omförmälda departementspromemorian i ämnet, avsåg en förkortning av uppsägningstiden från sex till tre månader. Vid promemorians remissbehandling tillstyrktes detta förslag av *Svenska barnmorskeförbundet*. *Medicinalstyrelsen* och *styrelsen för Svenska landstingsförbundet* hade intet att erinra mot den föreslagna förkortningen av distriktsbarnmorskornas uppsägningstid. *Styrelsen för Svenska stadsförbundet* förklarade att det från förbundets sida ej syntes finnas anledning att motsätta sig en sådan förkortning men tillfogade att frågan om uppsägningstidens längd i detta fall liksom i andra liknande frågor borde regleras i samma ordning som för kommunalanställda i allmänhet och således ej genom bestämmelse i allmän författning. — Ett liknande uttalande gjordes av landstingsförbundets styrelse. Styrelsen ansåg sålunda, att bestämmelsen om distriktsbarnmorskornas uppsägningstid borde kunna utgå ur förordningen.

Departementschefen.

Den i distriktsbarnmorskeförordningen upptagna regeln om sex månaders uppsägningstid för distriktsbarnmorskorna har ursprungligen tillkommit i barnmorskornas eget intresse för att ge dem en viss garanti för en tryggad anställning. Numera synes bestämmelsen icke anses behövlig ur denna synpunkt och barnmorskornas organisation har begärt en förkortning av tiden till tre månader, vilken tid gäller bl. a. för barnmorskor i sluten vård. Övriga berörda parter, huvudmännen genom sina centrala förbund, ha förklarat sig icke ha något i och för sig att erinra häremot. Från huvudmännens sida har emellertid framhållits, att då distriktsbarnmorskor-

nas anställningsförhållanden numera regleras genom centrala överenskommelser, det icke finnes någon anledning att överhuvud bibehålla författningsbestämmelser på detta område. Jag är av samma mening. Uppsägningstidens längd torde böra regleras genom avtal i vanlig ordning. Jag vill därför förorda, att bestämmelsen om en till längden angiven uppsägningstid utgår ur distriktsbarnmorskeförordningens 3 § och att där endast stadgas, att anställningen av distriktsbarnmorska skall ske tills vidare med viss i anställningsavtalet bestämd uppsägningstid. Förslag till författningsändring med denna innebörd har uppgjorts inom inrikesdepartementet. Då avtalen löper per kalenderår, torde ändringen böra träda i kraft den 1 januari 1953.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att förenämnda inom inrikesdepartementet utarbetade förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.* måtte genom proposition föreläggas riksdagen för antagande.

Med bifall till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan, förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Åke W. Fornwall.